

deze of gene verheffen, die neergeworpen en gevallen is — bij ons staat het toch niet anders. Alle zondaren hebben niets verdiend, niets dan de hel. Waarop moeten wij dan wachten? Dat het wederom beter worde, dat wij wederom geld in de hand ontvangen? Neen, komt tot God met uw zonden, met de zonden van uw huis, van uw kinderen, met de zonden van uw moedwil en uw lichtzinnigheid, komt tot God met uw zonden, en wacht, wacht — God is goedertieren.

God is goedertieren: wij hebben niets verdiend, maar Hij is vol van goedertierenheid, wanneer men Zijn bloed te hulp roept. Amen.

DENK ZÓÓ AAN GOD: HIJ VERGEEFT EN VERGEET!

VRAAG EN ANTWOORD 56.

Vraag: Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antwoord: Dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht van God kome.

Deze vraag en dit antwoord van onze Heidelbergsche Catechismus bevatten de grootste troost, die God ons geeft. Want het hart des menschen is een boos en halsstarrig ding, het kan alles voor waar houden en aannemen, alleen *de vergeving der zonden niet*. En al is men ook nog zoo grijs geworden in het Christendom, het hart wil het toch niet naar wensch vasthouden, het is steeds weer van dit antwoord af. Dat God zonde vergeeft, dat is voor de mensch niet moeilijk te gelooven met betrekking tot anderen, maar wel wat den zondaar zelf betreft. De mensch denkt altijd: Als ik het anders maak, als ik dit of dat overwonnen heb, dan zal het wel gaan, maar zooals ik op het oogenblik ben en mij bevind, kan ik moeilijk gelooven, dat God mij, mij arm zondaar, zonde vergeeft. Ja, ik kan gelooven, als het geweten mij niet aanklaagt, maar als het geweten mij aanklaagt! . . . Ja, ik kan gelooven, als ik zoo'n algemeen begrip van zonde vasthoud en als ik aanneem, dat ik niet tot de heiligen behoor, maar tot de zondaren. Maar als ik werkelijk iets op mijn geweten heb, wat dan? Vergeving van zonden is de grootste schat. Dit geluk, dat een mensch, een zondaar, zijn zonden vergeven zijn, gaat boven alles. Daarom zingen wij ook: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is!” (Ps. 32 : 1). Is er grooter geluk, dan een gereinigd geweten te hebben? Is er grooter geluk, dan

vrede met God te hebben? Is er grooter geluk, dan dit te weten: Ik kan nooit ongelukkig worden, want God is mijn verzoende God en Vader! Wat mij dus in dit leven treft, het moet alles mij ten goede dienen! En ik weet, als de nood werkelijk aan den man komt, als de dood werkelijk door het venster kijkt, ik weet, wat ik aan Hem heb, die mij alleen oordeelen kan en zal. Men kent God slechts aan *dit ééne*, dat Hij de zonde vergeeft en de overtreding bedekt. Alle andere kennis van God, zij moge nog zoo groot zijn, is in de grond toch slechts ijdelheid; ijdelheid alle andere theologie. Hieraan kennen wij God, dat Hij ons de zonde vergeeft. Dan weten wij eerst recht, dat God GóD is. Dan kennen wij eerst recht de beteekenis van deze heerlijke Naam. Dan weten wij eerst recht, welk een groot Koning Hij is, wat Zijn gerechtigheid en Zijn genade vermag. Hoe Hij om niet, uit loutere goedertierenheid, alle schuld en overtreding, alle ongeluk, onheil en onvrede van de mensch wegneemt, met één streek doorhaalt en uitwischt en Zelf des menschen hoogste Goed wordt. Daarom lezen wij ook Jer. 33 : 8 en 9: „En Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheden, met welke zij tegen Mij gezondigd en met welke zij tegen Mij overtreden hebben. En het zal Mij zijn tot een vroolijke naam, tot een roem en tot een sieraad bij alle Heidenen der aarde, die al het goede zullen hooren, dat Ik hun doe. En zij zullen vreezen en beroerd zijn over al het goede, en over al de vrede, die Ik hun beschik”. En Hoofdstuk 31 : 33 en 34: „Maar dit is het Verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de Heere: Ik zal Mijn Wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer, een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder, leeren, zeggende: Kent den Heere! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de Heere: want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken”. — Derhalve is de mensch dan in waarheid gelukkig, voor eeuwig gelukkig, als hij de vergeving der zonden voor zichzelf geloof. En alleen daaraan kent hij God den Heere, — maar dan *kent* hij Hem ook, — zoodat hij weet, goed weet, wat voor een God hij voor zijn hart heeft.

Het boek, waarin deze vraag en het antwoord voorkomen, hebben wij van onze voorvaderen. Zij hebben hun goed en bloed daarvoor veil gehad en zijn in dit allerheiligst geloof gestorven. In hun tijd was dit geloof of deze prediking iets nieuws, want in alle harten heerschte het ongelukkige geloof van Kain:

„Mijn misdaad is grooter dan dat zij mij vergeven worde!"; en daarom wil ik eerst boete doen, ik moet eerst dit of dat gedaan hebben voor mijn zonde en straf om dan te mogen hopen op grond van de verborgen barmhartigheid Gods, dat mij mijn zonde zal vergeven worden. — Zoo had men dan vele inrichtingen, waar een strenge tucht heerschte en men kastijdde zijn lichaam, alsof de zonde in het lichaam school; dat moest nu boeten wat uit het innerlijk ik voortkwam en zoo dreef men natuurlijk de zonde niet uit. Zoo was er dan geen denken aan vergeving van zonden. Toen traden mannen op, die dat alles ook hadden doorworsteld, doch daarin geen rust en geen vrede met God voor hun ziel hadden kunnen vinden, maar die beide hadden gevonden in de vergeving der zonden; en dat deelden zij aan de Gemeente mede. — Zoo hebben wij dan deze Vraag: „*Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?*” van onze voorvaderen en van God den Heere zelven, wij ouden en jongen. Opdat wij nu gelooven, opdat wij deze leer des heils toch aannemen en haar voor waar en zeker houden, zoo laat ons toch deze schat eens aandachtig beschouwen en zien, wat wij hebben ontvangen.

Zonder vergeving van zonden komen wij er niet. Of — óf! Of de zonden zijn ons gehouden óf zij zijn ons vergeven. Heerscht er bijgeloof, dan weet men middelen, om zich te troosten, dat de zonden toch vergeven zijn. Gebruikt echter een mensch slechts het gezond verstand, dat God hem gaf, dan is dit gevoel in hem: Er is maar Eén, die de zonde kan vergeven en met dezen Eéne hebben wij te doen en Hem verantwoording te doen in de groote dag, de dag van onze dood. En dan heeft de een veel, de ander weinig op zijn geweten, want wij menschen meten de zonde af naar onze begrippen van zedelijkheid. Ach, jongeling en jongedochter, wat gij mij van zonde moogt vertellen, dat is uw zonde niet, dat zijn de gevolgen er van. Maar dat gij uw hart niet geeft aan den levenden God, *dat* is uw zonde. Dit is uw zonde, dat gij geen verborgen omgang hebt met uw God, met uw Heiland en Hem niet de eere geeft. Al het andere is slechts het gevolg daarvan. Ik weet wel, de een heeft groote en zware zonden, de ander is een meer geleidelijke weg gegaan en niet in zulke zware zonden vervallen, maar dat is hetzelfde. Jongemenschen! Iedereen weet wel, dat hij voor God een zondaar is, dat hij voor God strafbaar is, dat hij Gods Wet overtreden heeft. Daarom is er ook in ieder mensch vrees voor de dingen des hemels. En als God komt met genade en vergeving van zonden, gaat het Hem, evenals het een zeker

man ging: hij had een paar broodjes gekocht en in de zak gestoken; toen hij nu een paar kinderen op straat zag zitten spelen, liep hij op hen toe en brak een broodje door, om het hun te geven; maar dezen riepen: „Ik heb niets gedaan! ik heb niets gedaan!” en begonnen te schreien, meenende, dat het broodje misschien wel een dolk was.

„Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?” Keer met deze vraag eens tot uzelf in. Ach, hoe weinigen zijn gezind, om op deze vraag te antwoorden! Men is klaar, om een ander te oordeelen en te beoordeelen. De een kan den ander bestraffen, — doch zijt gij gereed voor uzelf? Wat gelooft gij van de vergeving der zonden? Eerlijk, eerlijk daarop geantwoord! Uit hoeveel monden zou het antwoord komen: „Ik geloof er niets van!”? — „Wel, ik hoop”, zegt men, „dat mij eens mijn zonde moge vergeven worden!” Dat leert de Catechismus u niet, dat vraagt hij ook niet. Hij vraagt niet naar de toekomst, maar naar het heden. En hij vraagt ook niet: Wat *gevoelt* gij van de vergeving der zonden? maar: Wat *gelooft* gij er van? Nu moet men echter *zonden* hebben, zooals wij in de 32ste Psalm lezen. Dan komt deze goede leer tot u: Als gij zonden hebt, dan moet gij daarmee tot God gaan met de belijdenis: „Ik ben een mensch, een zondaar!” God vergeeft zonden. O, God laat u geen zes dagen arbeiden, om uw zonde weer goed te maken. Hij laat u niet uzelf wasschen, heiligen en reinigen. Hij laat u geen boete doen met uw eigen tranen, met goede voornemens en plannen van heiligmaking. Hier is sprake van *vergeving*. Vraagt een vader van zijn kind een gulden, omdat het zich slecht heeft gedragen? Mag een kind tot zijn vader zeggen: „Lieve vader, als gij mij wilt vergeven, zult gij duizend gulden hebben”? De armste vader vergeeft zijn kind, omdat hij vader is, maar niet om hetgeen het kind doet of om zijn geld, niet om iets, dat hij gedaan heeft, maar enkel uit goedheid des harten. Zoo vergeeft God. God *vergeeft* zonden. Laten wij het vasthouden tegenover het beschuldigend geweten, tegenover duivel, dood en hel: God vergeeft. En men leert God nooit en nimmer anders kennen. Dat is Zijn wijze van doen: Hij vergeeft, d.w.z.: Hij zegt van de mensch, die zonde heeft, dat hij geen zonde heeft. Hij neemt als het ware zonde en schuld van de mensch weg en verklaart hem rein in Zijn Woord.

Gij zijt mensch op aarde en Hij is God in de hemel. Nu is de zonde tusschenbeide gekomen. Nu zoudt gij wel gaarne van de zonde af willen zijn. Als gij nu aan God denkt, denk dan niet alzo: Ach, ach! nu zal Hij mij in de hel werpen! Ach, als

ik niet eerst dit of dat heb gedaan, om Hem te toonen, dat ik het goed en ernstig meen, dan zal Hij mij verstooten. Bedenk veeleer, dat God te rechtvaardig en heilig is, om den zondaar aan te zien, Hij laat zich met de zonde niet in. Wederom: gij zijt mensch op aarde. Hier is het niet de vraag, of gij bekeerd en wedergeboren zijt of niet, dat gaat niet aan in dit proces. Gij zijt mensch, gij gevoelt u door en door mensch, gij hebt den hoogen God in de hemel en nu zijn uw zonden daartusschen gekomen. Denk nu zóó aan God: Hij vergeeft ze! Denk toch niet: „Hij kan”, — of: „misschien”. — Het is hier geen „kunnen” en geen „misschien”, maar het is een uitgemaakte zaak: Hij vergeeft. Wat vergeeft Hij? Zonden vergeeft Hij. Dat zijn overtredingen van Zijn heilige en eeuwig blijvende Wet. Dat zijn afwijkingen van de weg, door Hem bepaald, van het pad, door Hem ons aangewezen. Dat is rebellie tegen Hem, den allerhoogsten God, die gezegd heeft: „Gij zijt een mensch!” — en de mensch heeft zich aangematigd, iets anders te zijn. „Gij zijt een zondaar!” — en de mensch heeft zich aangematigd, God te willen toonen, dat hij het niet is. Tot de zonden behooren al de overtredingen van de tweede tafel: doodslag, drift, onkuischheid, echtbreuk, het begeeren van wat van den naaste is, diefstal, slecht gewicht, slechte maat en waar, en liegen en lasteren, en dat men vol is van booze lusten. Hierbij komen de zonden tegen de eerste tafel, die nog zwaarder zijn: God niet te erkennen als zijn God, Hem niet alleen te vertrouwen, Zijn Naam niet te heiligen, Zijn rust niet te zoeken, God en den ouderen ongehoorzaam te zijn. En daar komen nog zooveel zonden bij, die men anderen niet zoo kan vertellen, maar die men bij zichzelf in het verborgen vindt, zonden, die de mensch doen zien, dat hij door en door mensch is en dat hij zoo diep gezonken is, dat het vee hem beschaamt. Een os en een ezel kennen hun heer en de kribbe van hun heer, maar de mensch kent zijn God niet. De vogels, ja, zij loven God, zij zingen en kweelen tot Zijn eer, maar de mensch blijft stom. Het kind moet angespoord worden tot het gebed, anders zou het niet gedachtig blijven aan zijn God.

God vergeeft zonde. Gij moogt nu de zonde zoo zwaar maken, als gij wilt, gij moogt zulke schrikkelijke en gruwelijke zonden hebben, als gij wilt: — de geneesheer vraagt niet of de wonde groot of klein is, als hij helpen wil; het gaat om het behoud van een mensch. Zoo vraagt ook God niet of de zonde groot of klein is. Neen, toen de hoeren en tollenaars tot den Heere Jezus kwamen en de Farizeën murmureerden en zeiden: „Indien

Deze een Profeet ware, zoo zou Hij weten, wat voor menschen dat zijn!" — toen zeide de Heere: „Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering". — God vergeeft zonde. Als Hij echter zonde vergeeft, dan vergeeft Hij op grond van een eeuwig recht. En zijn vergeven is niet, zooals wij vergeven. Wij menschen kunnen vergeven, maar moeilijk vergeten. God *vergeeft* en *vergeet* te gelijk. God zegt niet slechts: „Ik zal uw overtreding vergeven", maar ook: „Ik zal ze nimmermeer gedenken". God vergeet de zonde en de overtreding alzo, dat Hij de mensch, wien Hij vergeeft, ook tevens de beschuldigende herinnering ontnemt. Waar God zonde vergeeft, daar knaagt het beschuldigend geweten niet meer, het is weg. Wij kunnen elkander zonde vergeven, dat kan geschieden op grond van een genoegdoening, die den beleedigde gebracht wordt, maar dan is het toch eigenlijk geen „vergeven". Tegenover God gevoelt het hart: God moet genoegdoening hebben, — ik heb Gods Woord in de wind geslagen, ik heb Zijn zaak bedorven, daarom ben ik verplicht, het weer goed te maken. Maar maak nu bij God den Heere iets goed, daar elke overtreding en zonde een zonde is tegen de allerhoogste Majesteit! Waarmee wilt gij het weer goedmaken? Wilt gij uw eenige zoon overgeven, om geslacht te worden? Wilt gij uw eigen lichaam overgeven, om geslacht te worden? Wilt gij Hem verzoenen met het bloed van stieren en bokken? Of met uw tranen? Of daarmee dat gij het vleesch van uw lichaam scheurt? Dat staat u niet vrij! Uw lichaam is van God, gij moogt daar het vleesch niet afscheuren! Stieren en bokken behooren God, niet u! Van uw tranen is God niet gediend, maar van een nieuwe mensch, die Hem in waarheid dient. Wilt gij het weer beter maken? Welnu, maak het beter, als gij kunt, maar waar blijft het geschonden Woord, de geschonden Wet? Die maakt gij niet weer goed. En toch voelt de mensch, dat hij door zijn overtreding een schuld gemaakt heeft bij God, dat moet weer in orde komen, God moet genoegdoening hebben, terwijl hij toch niets heeft. Wilt gij eerst deze of die gestalte hebben verkregen? Zoo en zoo zijn geworden, opdat God dan tevreden over u zou zijn? Ach, het arme hart blijft toch onrustig en door stormen bewogen! God vergeeft de zonde alleen *om de genoegdoening van Christus*. Dat is de eeuwige rechtsgrond, waarop Hij zonde vergeeft.

Daar is er Eén, de Eeniggeboren Zoon des Vaders, Hij werd mensch in onze plaats. En deze tweede Adam, deze Mensch in onze plaats, werd zonde voor ons, opdat wij zouden worden

rechtvaardigheid Gods in Hem. Hij werd mensch, om op zich te nemen, wat geschreven is: Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het Boek der Wet, om dat te doen. Christus brengt Gode Zijn eere weder, vervult Gods Wet naar Geest en waarheid, — de Wet, die waarachtige liefde God en den naaste bedoelt. Hij betaalt de schuld, de eeuwige schuld, die wij gemaakt hebben, en draagt onze zonde, zooals wij lezen Jes. 53 : 4—6: „Waarlijk Hij heeft onze krankheden op zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen. Doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijn weg. Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanloopen". — Zie daar „het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt". Als waarachtig mensch heeft Hij ons vleesch en bloed aangenomen, heeft gevoeld, wat wij gevoelen en kan zoo medelijden met ons hebben. En te gelijker tijd is Hij eeuwig God en draagt Hij de last van de eeuwige toorn Gods, die op ons hoofd had moeten neerkomen. En als eeuwig God brengt Hij een eeuwiggeldende genoegdoening en op grond van deze genoegdoening vergeeft God zonde. Zoo zult gij dus niet het recht hebben om ook maar één traan of één zucht aan te brengen. Het zal eenig en alleen de betaling en genoegdoening van onzen dierbaren Heere en Heiland Jezus Christus zijn en blijven.

God vergeeft zonden en niet alleen zonden, maar ook nog wat anders. Zonden zijn daden, voorbijgaande daden, doch niet voorbijgaand in Gods gedachtenis. God bezoekt ze. Wordt er geen vergeving van zonden gezocht, dan kan God zonden, die in de jeugd begaan zijn, nog in de hoogste ouderdom bezoeken op een wijze, dat men zou zeggen: Vanwaar overkomt hem dit? God is rechtvaardig. — Maar bij ons zijn zonden voorbijgaande daden. Deze vergeeft God en als Hij ze vergeeft, dan doet Hij het op grond van de genoegdoening van Christus en dat eens voor al en Hij gedenkt ze niet meer. Dat heeft Hij gedaan en dat doet Hij nog: Hij is en blijft gisteren en heden Dezelfde en in alle eeuwigheid. Maar God vergeeft niet enkel daden, Hij doet nog iets anders. Misschien krijgt gij van de een of andere boom dit jaar geen goede vrucht, maar een volgend jaar kan hij vruchten voortbrengen, als hij goed verzorgd wordt. Bij de mensch echter is de geheele aard verkeerdt. Wat

baat het of ook naar het uiterlijk alle goede werken worden nagebootst? Het gaat er om, hoe het er van binnen uitziet. Nu is de aard van de mensch zondig. Dat wordt wel is waar niet licht erkend. Maar zij belijden het, die deze aard beschouwen, zooals de Catechismus zegt: „ook mijn zondige aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb”. Ik kom hem dus nooit te boven. Er is geen denken aan, dat gij hem misschien morgen of overmorgen te boven komt, dat het beter zal gaan, als gij oud zijt geworden, dat gij dan misschien uw hartstochten zult afgelegd hebben. Neen, al wordt gij ook honderd jaren oud, dan zult gij toch uw leven lang met deze zondige aard te strijden hebben, d.w.z.: hij zal u nooit met rust laten en gij hem niet. En hij zal maken, dat gij, al zijt gij ook honderd jaren oud geworden, toch voortdurend moet roepen om genade en ontferming. Zoo hebt gij dus uw leven lang met deze zondige aard te strijden. Deze aard des menschen is zoo door en door zondig en bedorven, dat hij, zooals de Catechismus zegt, van nature geneigd is, God en den naaste te haten, in plaats van lief te hebben. Er komt dus allerlei verkeerdheid uit deze booze aard voort en hij is als een onzalige bron, waaruit voortdurend opwelt, wat God tot toorn moet verwekken. — Deze zondige aard — niet alleen de daden, maar ook *de zondige aard* — vergeeft God!! Nog eens: Hij vergeeft niet alleen, maar de Catechismus zegt: „Hij wil deze zondige aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, *nimmermeer gedenken*”.

En terwijl God zonde vergeeft en ze nimmermeer gedenkt, geen enkele zonde, ook niet de zondige aard, — doet Hij nog meer. Nadat Hij op grond der genoegdoening van Christus de zonde heeft vergeven, geeft Hij den mensch iets, dat hij niet bezat, iets, dat hij niet heeft verworven. Hij schenkt hem de gerechtigheid van Christus, zoodat hij dus voor God rechtvaardig is. Alzoo dat, als u nu gevraagd wordt: „Zijt gij heilig?” gij moogt antwoorden: „Ja!” — Als u gevraagd wordt: „Zijt gij rein?” gij moogt antwoorden: „Ja!” — „Zijt gij rechtvaardig?” wederom: „Ja!” — Wat? wij arme zondaars? wij onheiligen en onrechtvaardigen? Ja, het is de gerechtigheid van Christus. Deze schenkt ons God en rekent ze ons toe, zoodat wij nimmermeer in het gericht zullen komen; als wij dus voor Gods gericht komen, worden wij niet meer veroordeeld, hoewel wij het hebben verdiend, maar wij komen in de hemel en in de eeuwige zaligheid, hoewel wij deze niet hebben verdiend. Maar nu luidt de vraag van onze Catechismus aldus: „Wat

gelooft gij van de vergeving der zonden?” En het antwoord is: „Dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al *mijn* zonden, ook *mijn* zondige aard, waarmede *ik* al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar *mij* uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat *ik* nimmermeer in het gericht kome”. Het gaat dus om het „*mijn*”, het „*mij*”, het „*ik*”. Hoe komt gij daar nu aan? Moet dit op een heel bijzondere wijze van de hemel komen en u in het oor gezegd worden? Wij hebben de Catechismus van vader en moeder gekregen. Zijn ons nu onze zonden leed, denken wij aan de Majesteit Gods en zouden wij Hem gaarne de eere geven; of ligt er iemand op het ziekbed, is hem bang vanwege zijn zonde, — ach, hij gevoelt de vloek in zijn binnenste! Hij heeft al zijn krachten ingespannen, maar hij heeft nu met God te doen; ach, de nieuwe zonden en de zonden zijner jeugd, alles, alles drukt op hem, en daar dondert het hem in het oor: „Gij zijt verloren!” — tot zulken komt de eeuwige waarheid: *Geloof* de vergeving der zonden! „Amen”, zegt hij. En zoo gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben wij vrede met God door onzen Heere Jezus Christus!!

Amen.

DE RECHTVAARDIGHEID DES GELOOFS.

VRAAG EN ANTWOORD 59, 60 EN 61.

(Schets).

Vraag: Maar wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft?

Antwoord: Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam des eeuwigen levens.

Vraag: Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?

Antwoord: Alleen door een waar geloof in Jezus Christus, alzoo dat, al is het dat mij mijn consciëntie aanklaagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder eenige verdienste mijnerzijds, uit loutere genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad, noch gedaan, ja, als had ikzelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, in zooverre ik zulke weldaad met een geloovig harte aanneem.

Vraag: Waarom zegt gij, dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt?

Antwoord: Niet, dat ik vanwege de waardigheid mijns geloofs Gode aangenaam ben; maar daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijn gerechtigheid voor God is, en dat ik die niet anders dan alleen door het geloof aannemen en mij toe-eigenen kan.

1. Wij zijn niet van zonde, dood en duivel verlost door ons zelf maar door het werk van een Ander, van Christus.
2. De Satan stelde zich van het begin of tegen deze waarheid.
3. Met den Satan is de Joodsche kerk het eens, ook de Synagoge en de valsche christelijke kerk.
4. Des te ijveriger moet deze waarheid gehandhaafd worden.
5. De Satan bemoeit zich niet speciaal met degenen, die dood zijn, maar met hen, die godzalig leven en de zonde laten.

6. God ter eere en de laatsten ten leven en tot troost wordt deze waarheid gehandhaafd.
7. De ware kerk zal nooit rust hebben in deze wereld.
8. De anti-nomianen willen niet dat de menschen door de wet verschrikt worden.
9. Er is een burgerlijke rechtvaardigheid; een rechtvaardigheid dat men zijn plicht doet, een uiterlijke rechtvaardigheid naar de letter der 10 geboden. De rechtvaardigheid des geloofs is hiervan scherp te onderscheiden.
10. De rechtvaardigheid des geloofs heeft met onze werken geen gemeenschap, maar zij is passief. Wij ontvangen wat wij niet hebben. De rechtvaardigheid van de wet bestaat in activiteit.
11. De rechtvaardigheid des geloofs is alléén troostbrengend. Om deze reden: Onze consciëntie neemt alleen onze werken in aanmerking en dan klinkt het: „Och, hoe ellendig heb ik geleefd”.
12. De wet vertroost geen bedroefd hart, zij wekt toorn.
13. De aarde brengt de regen niet voort.
14. Het is en blijft de wijsheid der christenen: onkundig te zijn van de wet.
15. Wat de wet eischt, komt niet door de wet tot stand; de goederen van het rijk der genade komen door de genade.
16. De gerechtigheid van de wet is aardsch en behandelt aardse dingen. De gerechtigheid in het geloof is hemelsch en wordt door ons niet verwerkelijkt maar ontvangen.
17. Wij hebben de heerschappij van de wet niet toe te laten over de consciëntie, daarover moet alleen de koninklijke heerschappij, de genade van Christus gezag voeren!
18. Hij, die de rechtvaardigheid des geloofs in zich heeft, daalt om zoo te spreken uit de hemel, en verricht zijn arbeid staande onder het gezag van een Ander. ¹⁾

¹⁾ Het manuscript heeft hier: en verricht uitwendig het werk onder een ander gebied staande.